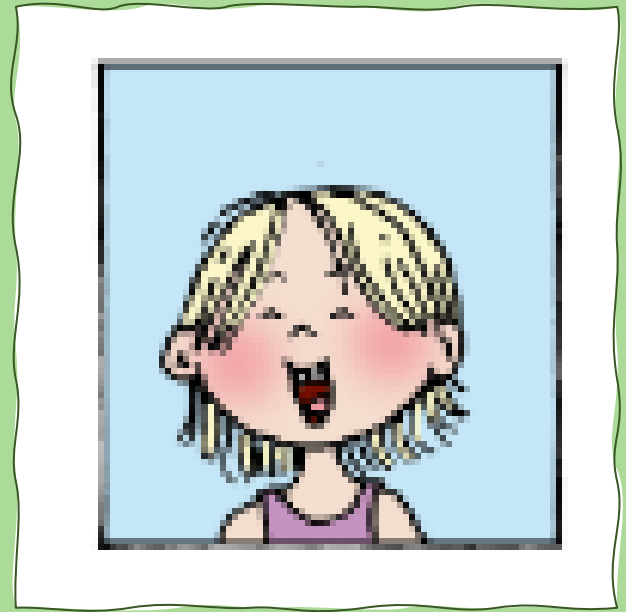

Hoe zien wij eruit?

In deze les hebben we het over het eigen lichaam en de overeenkomsten en verschillen in lichaamskenmerken. De kinderen leren in de les dat ieder lichaam uniek is.

U kunt hier met uw kind over 'kletsen' aan de hand van deze vragen:

- ☉ Hoe ziet je gezicht eruit? Heb je bijvoorbeeld sproetjes of rode wangen?
- ☉ Wat is bijzonder aan jezelf?
- ☉ Lijk je op mij? Waarom dan?
- ☉ Wat is hetzelfde aan ons? Wat is er verschillend?
- ☉ Wat valt je op aan mij? Hebben wij bijvoorbeeld dezelfde neus, mond, kleur haar, kleur ogen en huidskleur?
- ☉ Op wie lijk je het meest? Lijk je op mij of lijk je op .. (*andere ouder/opa/oma*)?
- ☉ Lijk je op je broertje of zusje? Hoe komt het dat je op hen lijkt? Wat is hetzelfde?

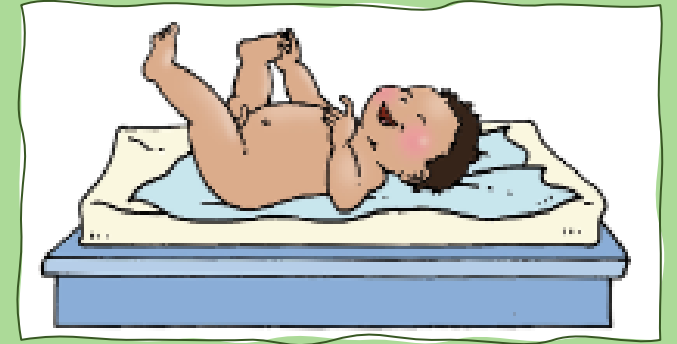
Boekentip:

Alles over jouw lichaam - Pauline Oud (2019)

In je blootje

In deze les hebben we het over de regels en gewoontes rondom bloot zijn en dat deze per situatie kunnen verschillen. We kijken in welke situaties je het wel of niet prettig vindt om bloot te zijn en of daar misschien ook regels voor zijn.

U kunt hier met uw kind over ‘kletsen’ aan de hand van deze vragen:

- ⌘ Wat is bloot? Welke lichaamsdelen van jou zijn nu bloot?
- ⌘ Als je naar bed gaat: welke lichaamsdelen zijn er dan bloot? Welke kleding doe je dan eerst uit?
- ⌘ In welke situaties trek je je kleding uit? *Bespreek met elkaar die situaties (bijv. douchen of in het zwembad)*
- ⌘ Wie mag jou wel en niet bloot zien?
- ⌘ Ben je wel eens bloot als er hier thuis visite is? Wanneer is dat wel zo en wanneer is dat niet zo?
- ⌘ Zie je wel eens andere mensen bloot? Hoe vind je dat?
- ⌘ Vind je het fijn om in je blootje te zijn? Wanneer vind je dat fijn en wanneer niet?
- ⌘ Wat vind je ervan dat we thuis de badkamer of wc (wel/niet) op slot doen?

Boekentips:

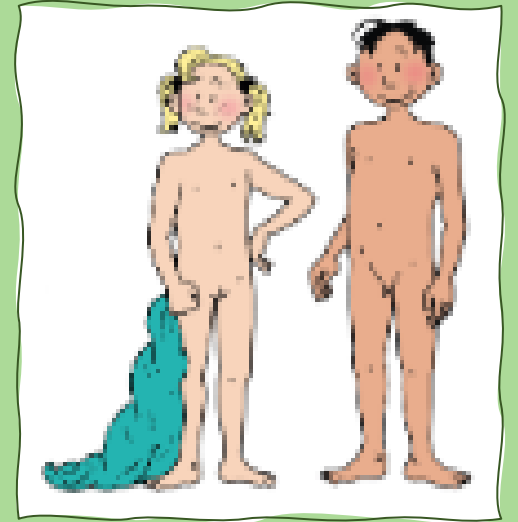
Bikkel en papa gaan in bad - Gijs Coffeng (2011)

Saar op de wc - Pauline Oud (2010)

Jongens en meisjes

In deze les hebben we het over het lichaam van jongens en meisjes, naar wat hetzelfde is en wat verschillend. Ook kijken we naar genderrollen. Wat doen mannen en vrouwen, zijn daar verschillen in?

U kunt hier met uw kind over 'kletsen' aan de hand van deze vragen:

- ⌘ Wat is er hetzelfde tussen een meisjeslichaam en een jongenslichaam?
- ⌘ Wat zijn verschillen tussen een meisjeslichaam en een jongenslichaam?
- ⌘ Zien alle meisjes er hetzelfde uit?
- ⌘ Zien alle jongens er hetzelfde uit?
- ⌘ Jongens en meisjes hebben verschillende geslachtsdelen. Hoe heten de geslachtsdelen? Hoe noemen we die thuis? Wat vind je van die naam?
- ⌘ Zitten er verschillen in het gedrag van jongens en meisjes? En zijn er dingen ook hetzelfde in het gedrag?

Boekentips:

Zaza speelt doktertje - Mylo Freeman (2010)

De coole cowboy - Tjibbe Veldkamp (2009)

Bij ons thuis

In deze les hebben we het over gezinssamenstellingen en verschillen daarin. Ook bespreken we de gewoontes en gebruiken en dat dat in ieder gezin verschillend is.

U kunt hier met uw kind over ‘kletsen’ aan de hand van deze vragen:

- ⌘ Wie wonen er bij ons huis? Is dat bij iedereen zo, of zijn daar ook verschillen in?
- ⌘ Kan je alleen een mama of alleen een papa hebben? Of wel een papa én mama hebben, maar bij één van die twee wonen?
- ⌘ Kun je ook wonen met je vader of moeder en een stiefouder? Kun je ook meer papa's of meer mama's hebben?
- ⌘ Kun je ook met andere familieleden samenwonen? Wie zijn dat dan?
- ⌘ Wie kookt er bij ons thuis altijd? Vind je dat ik/de andere ouder/ander familielid goed kan koken?
- ⌘ Doen we nog iets voor we gaan eten, zoals bidden? Hoe zit dat in andere gezinnen?
- ⌘ Met wie van het gezin speel je vaak? En wat doe je dan het liefst?

Boekentips:

Omdat ik zoveel van je hou - Guido van Genechten (2014)

Raad eens hoeveel ik van je hou? - Sam McBratney en Anita Jeram (2015)

Mijn familie, jouw familie - Pauline Oud (2020)

Ik vind jou lief

In deze les hebben we het over de manieren om iemand te laten merken dat je ze aardig of lief vindt. Ook hebben we het over de verschillen tussen prettige en niet prettige aanrakingen en negatieve en positieve gevoelens voor een ander.

U kunt hier met uw kind over 'kletsen' aan de hand van deze vragen:

- ☉ Wie vind je aardig of lief? Wanneer vind je iemand aardig of lief?
- ☉ Hoe laat je een ander merken dat je diegene aardig of lief vindt? Hoe kijk je dan?
- ☉ En andersom: hoe merk je dat iemand jou aardig vindt? Wat doet iemand die jou aardig vindt?
- ☉ Zijn er nog andere manieren om te laten zien dat je iemand lief of aardig vindt? (*iemand helpen, naar iemand luisteren, een tekening maken, iets liefs zeggen.*)
- ☉ Hoe laten wij thuis merken dat we elkaar lief vinden?
- ☉ Hoe laat je aan anderen merken dat je iets wel of niet prettig vindt?
- ☉ Stel je voor: je oma wil jou een knuffel geven, of een oom wil je kussen, maar je wil dat niet. Wat doe je dan?

Boekentips:

Ik vind jou lief - Sanderijn van der Doef (2012)

De allereerste zoen - Guido van Genechten (2013)

Beer is op Vlinder - Annemarie van Haeringen (2017)

Wij zijn vriendjes

In deze les hebben we het over vriendschap en over de betekenis en het belang van vriendschap. We leren dat je vriendschap kan sluiten met kinderen die anders zijn dan jijzelf.

U kunt hier met uw kind over 'kletsen' aan de hand van deze vragen:

- ⌘ Hoe weet je of iemand je aardig vindt?
- ⌘ Wanneer is iemand je vriend of vriendin? Waarom ben je soms geen vrienden?
- ⌘ Waarom is het leuk om een vriend of vriendin te hebben?
- ⌘ Wie is jouw vriend of vriendin? Wat doe je met hem of haar?
- ⌘ Waarin zijn jullie hetzelfde? En waarin zijn jullie anders?

Boekentips:

Alle verhalen van kikker en pad - Arnold Lobol (2014)

Kikker vindt een vriendje - Max Velthuijs (2015)

Wil jij mijn vriendje zijn? - Eric Carle (2008)

Ik - Plip Waechter (2004)

Saar en Jop. Over identiteit, vriendschap en intimiteit - Arjet Borger (2011)

Hoe worden kindjes geboren?

In deze les hebben we het over de zwangerschap en de geboorte van een baby. De leerlingen leren hoe een baby in de buik komt, in de buik groeit, wordt geboren en eruitziet.

Voor dit onderwerp zijn de boekjes die hieronder staan fijn om te gebruiken. Ook kunt u hier met uw kind over 'kletsen' aan de hand van deze vragen:

- ☉ Is er iemand die je kent die pas een baby'tje heeft gekregen of binnenkort een baby'tje krijgt?
- ☉ Hoe komt de baby in de buik? Wat kan een baby in de buik doen? Hoe komt de baby uit de buik van de mama?
- ☉ Wat doe je allemaal als een baby geboren is? *Denk aan cadeautjes, beschuit met muisjes, geboortekaartje etc.*
- ☉ *Pak de babyfoto's erbij (van uw kind en uzelf):* Hoe zag jij er uit toen je een baby was? Lijk je er nu nog op? Waarin lijkt je er wel op en waarin niet? Leken wij op elkaar toen we baby's waren?

Boekentips:

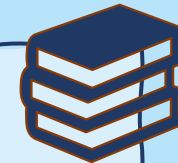
Waar komen baby's vandaan? - Pauline Oud (2019)

Baby'tje in mama's buik - Bette Westera (2016)

Allereerste infoboek - Seksuele voorlichting - Isabelle Fougere (2019)

Saar en Jop praten over seksualiteit - Arjet Borger (2012)

Hoe maak je een baby? - Soledad Bravi (2016)

Voelt dit fijn of niet?

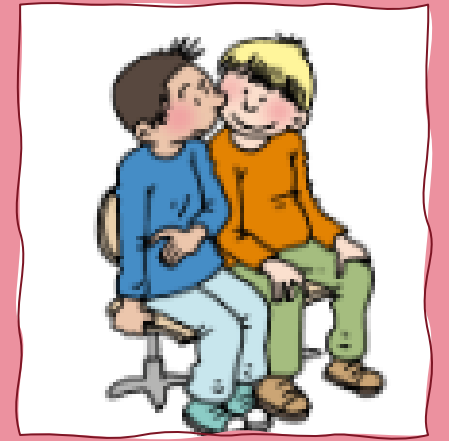

In deze les hebben we het over positieve en negatieve gevoelens bij het aanraken van bepaalde voorwerpen. Ook leren de kinderen aan andere kinderen te zien wanneer ze een voorwerp aanraken fijn of niet fijn vinden.

U kunt hier met uw kind over ‘kletsen’ door samen bepaalde voorwerpen te verzamelen in huis, verschillend van vorm, textuur en materiaal. Verzamel samen zo’n 5 à 10 voorwerpen en ga raak deze één voor één aan.

- ☉ Bespreek met uw kind welke voorwerpen fijn voelen en welke niet fijn voelen? Waar komt dat door?
- ☉ Bespreek hoe de voorwerpen voelen: voelt het hard, zacht, ruw, vochtig, droog, nat, harig, glad, enzovoort?
- ☉ *Voel één van de voorwerpen eerst met jullie hand en voel dan met jullie wang. Voelt dat anders?*
- ☉ Vindt iedereen dezelfde dingen fijn aanvoelen? Of zitten daar verschillen in?

Wat voelt fijn en wat niet?

In deze les hebben we het over prettige en minder prettige aanrakingen. Ook hebben we het over wensen en grenzen, en dat deze per persoon kunnen verschillen en we dat moeten respecteren.

U kunt hier met uw kind over 'kletsen' aan de hand van deze vragen:

- ⌘ Welke aanrakingen voelen fijn? En welke niet?
- ⌘ Is dat voor iedereen hetzelfde?
- ⌘ En hoe kan je het duidelijk maken als je iets fijn of juist niet fijn vindt?
- ⌘ Kun je een voorbeeld geven van een aanraking die je niet prettig vindt?
- ⌘ Hoe laat je merken dat je het fijn vindt om op die manier aangeraakt te worden?
- ⌘ Hoe kun je laten merken dat je het fijn vindt om op die manier aangeraakt te worden of juist niet?

Boekentips:

De baas over je lijf - Melanie Meijer & Iva Bicanic (2015)

Ja & nee gevoelens - Pauline Oud (2020)

Wat voel jij? - Pauline Oud (2022)

Hoe zeg ik nee?

In deze les hebben we het over het weigeren van onprettige aanrakingen, het nee zeggen op verschillende manieren en het luisteren naar iemand anders als diegene nee zegt. Ook bespreken we bij wie je hulp kan vragen in onprettige situaties.

U kunt hier met uw kind over 'kletsen' aan de hand van deze vragen:

- ⌘ Vind je het moeilijk om nee te zeggen?
- ⌘ Stel: We zijn bij opa/oma en opa/oma vraagt of je op schoot komt zitten. Dit wil je eigenlijk niet. Wat zeg je dan tegen opa/oma? Vind je dat moeilijk?
- ⌘ Stel: je bent samen met een vriend/vriendin op de step aan het rondrijden en hij/zij rijdt vaak expres tegen jou aan. Je vindt dat niet leuk. Wat zeg je dan? Vind je dat moeilijk?
- ⌘ In welke situatie vind je het lastig om nee te zeggen? Waarom?
- ⌘ Waarom is het belangrijk om duidelijk nee te zeggen?
- ⌘ Als iemand iets doet wat je niet fijn vindt, naar wie ga je dan toe? Kan je alles vertellen aan diegene?

Boekentips:

Nee! - Sanderijn van der Doef & Marian Latour (2009)

Voor dat geheim ben ik te klein - Ilona Lammertink (2015)

Blijf van me af! - Martine Delfos (2012)

